

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Säästev areng: ELi sise- ja välispoliitika kaardistamine“**(ettevalmistav arvamus)**

(2016/C 487/06)

Raportöör: **Ioannis VARDAKASTANIS**Kaasraportöör: **Jarmila DÚBRAVSKÁ**

Konsulterimistaotlus	Euroopa Komisjon, 8.6.2016
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav sektsioon	põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	5.9.2016
Vastuvõtmine täiskogus	21.9.2016
Täiskogu istungjärk nr	519
Hääletuse tulemus	171/0/2
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 vastuvõtmine tähendab ajaloolist nihet uue paradigma poole, käsitledes majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid erinevusi universaalsel ja integreeritud viisil. Kõigil riikidel tuleb tegevuskava üle võtta ja ellu viia, olenemata nende sissetuleku tasemest. See ainulaadne tegevuskava kajastab täiel määral Euroopa sotsiaalse õigluse, demokraatliku juhtimise ja sotsiaalse turumajanduse väärtusi ning keskkonnakaitset. Seega on ELi jaoks tegemist suurepärase võimalusega võimendada neid väärtusi ja rakendada tegevuskava kõikehõlmaval viisil. Komitee palub ELil olla selles maailmatasandil väga keerulises protsessis eeskujuks.

1.2. Komitee tunnustab Euroopa Liidu võetud kohustust viia ellu säästva arengu eesmärgid. Komitee tunneb aga muret selle pärast, et ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 vastuvõtmisest on möödunud aasta, kuid EL ei ole võtnud konkreetseid tulevikku suunatud meetmeid säästva arengu eesmärkide integreerimiseks oma poliitikasse ja programmidesse ega algatanud ulatuslikumat konsultatsiooni kodanikuühiskonnaga.

1.3. ELi ees seisavad kõikides majandus- ja ühiskonnaelu valdkondades olulised poliitilised, sotsiaalsed, majanduslikud ja struktuursed ülesanded. Euroopa ühiskondades esinev ebavõrdsus, töötus – eriti noorte töötus – sotsiaalne tõrjutus ja vaesus, sooline ebavõrdsus, haavatavate rühmade diskrimineerimine ja tõrjumine õnnestavad ELi enda aluseid. Paljudes liikmesriikides on finantskriis seda probleemi veelgi süvendanud ja muutnud selle inim- ja sotsiaalsete õiguste kriisiks.

1.4. ÜRO säästva arengu tegevuskava tuleks muuta Euroopa jaoks proaktiivseks, ümberkujundavaks ja positiivseks narratiiviks ning seda protsessi peab juhtima jõuline poliitiline tahe ja otsusekindlus kujundada välja säästev Euroopa, suunates ELi riikide majandust vastupidava, konkurentsivõimelise, ressursitõhusa, vähe CO₂-heidet tekitava ja sotsiaalselt kaasava arengu poole. See tulevikku vaatav narratiiv aitaks samuti ületada ELi kodanike enneolematut usaldamatust Euroopa projekti suhtes ning eelkõige saavutada noorte toetuse sellele. EL võiks kasutada ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 selleks, et esitleda ELi kodanikele uut Euroopa visiooni: 21. sajandi ühiskondlikku lepet.

1.5. Komitee kutsub looma Euroopa säästva arengu edendamiseks 2030. aastani ja ka sealt edasi kõikehõlmava integreeritud strateegia, mis tagab ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 rakendamiseks vajaliku pikaajalise ajakava, poliitika koordineerimise ja sidususe. Selle strateegia aluseks peaks olema komisjoni, nõukogu ja parlamendi vaheline

kokkulepe, et panna tugev alus edasisele poliitilisele tegevusele. Kehtivad Euroopa strateegiad, nagu strateegia „Euroopa 2020“, mis lükkas kõrvale eelmise üldstrateegia, st ELi 2001. aasta säästva arengu strateegia, ja president Junckeri kümme prioriteeti, ei paku komitee arvates täielikku lahendust ELis säästva arengu eesmärkide saavutamise ülesandele.

1.6. Eelnimetatud kõikehõlmav strateegia peab sisaldama säästva arengu eesmärkide saavutamise konkreetseid sihte, läbivaatamise ja järelevalve mehhanisme, samuti tegevuskavasid vajalike õigus- ja poliitikavahenditega, teadlikkuse suurendamise meetmeid – nt Eurobaromeetri uuring säästva arengu eesmärkide kohta – ning rahaliste vahendite koondamise kava. Selle strateegia loomise protsessi peaks käivitama komisjon oma tulevase teatisega ning strateegia väljakujundamise etapil tuleks laiaulatuslikult konsulteerida kodanikuühiskonna, valitsuste, parlamentide ja kohalike omavalitsustega. Komitee on valmis toetama seda protsessi korraldajana.

1.7. Komisjoni teostatav ELi sise- ja välispoliitika kaardistamine vastavalt 17-le säästva arengu eesmärgile on vajalik samm. Komitee kutsub komisjoni üles seda täiendama 17 säästva arengu eesmärgiga seotud lünkade üksikasjaliku analüüsiga, et määrata kindlaks valdkonnad, kus EL peaks võtma viivitamatuid eelmeetmeid.

1.8. Komitee on määranud kindlaks põhilised poliitikavaldkonnad, kus tuleks saavutada põhjalik muutus säästva arengu suunas, ning soovib komisjonil luua asjakohased juhtalgatused, sh läbipaistvad tegevuskavad ja vahe-eesmärgid, võttes arvesse käesoleva arvamuse punktis 4.3 antud soovitusi. Need valdkonnad on järgmised:

- õiglane üleminek vähese CO₂-heitega, ring- ja jagamismajandusele;
- üleminek sotsiaalselt kaasavale ühiskonnale ja majandusele – inimväärne töö ja inimõigused;
- üleminek toiduainete jätkusuutlikule tootmisele ja tarbimisele;
- investeerimine innovatsiooni ja pikaajalise taristu uuendamisse ning säästvate ettevõtete innustamine;
- säästva arengu edendamine kaubanduse abil.

1.9. Komitee kutsub komisjoni üles integreerima säästva arengu eesmärgid kõigisse asjaomasesse poliitikavaldkonda. Nimetatud eesmärgil tuleks kasutada 2014.–2020. aastatel tehtavaid vahekokkuvõtteid. Tulevased mitmeaastase finantsraamistiku perioodid pakuvad suurepärase võimaluse integreerida säästva arengu eesmärgid täielikult ELi rahastamisprogrammidesse.

1.10. Eriti oluline on integreerida ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 Euroopa Liidu välistegevusse. Komisjon peaks täielikult kohandama peamise tähtsusega valdkondi, nagu kaubandus- ja arengupoliitika, üleilmne keskkonnapoliitika ja kliimameetmed, humanitaarabi, katastroofiohu vähendamine, tehnosiire ja inimõiguste edendamine, et edendada proaktiivselt ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 rakendamist. Komitee kutsub komisjoni üles integreerima ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 täielikult Euroopa arengukonsensusesse ja seda konsensusse raames kasutama ning peab kahetsusväärseks, et seda ei ole piisavalt lülitatud ELi üldisesse välis- ja julgeolekupoliitika strateegiasse.

1.11. Komitee palub komisjonil ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 tulemuslikuks elluviimiseks hinnata ja parandada horisontaalset ja vertikaalset poliitika koordineerimist. Parema juhtimine on säästva arengu põhitegur. Euroopa poolaastast tuleks kujundada asjakohane juhtimisraamistik säästva arengu eesmärkide elluviimise vertikaalseks koordineerimiseks liikmesriikidega. Komitee rõhutab, et parema juhtimise peamised jooned ja tunnused peaksid olema osalemine, läbipaistvus, järelevalve ja läbivaatamine, vastutus ja kodanike isevastutus.

1.12. Eurostat peaks arendama ja kasutama ÜRO väljatöötatud näitajaid ja võrdlusaluseid, et hõlbustada säästva arengu eesmärkide saavutamise protsessi läbivaatamist, järelevalvet, vastutust ja läbipaistvust ning pakkuda ELi institutsioonidele, liikmesriikidele ja kõikidele sidusrühmadele konkreetseid statistilisi andmeid, mis on liigendatud vastavalt säästva arengu eesmärkidele ja sihtidele.

1.13. Komitee peab kiiduväärseks, et neli ELi liikmesriiki olid nende 22 riigi seas, kes esitasid esimesed vabatahtlikud hinnangud säästva arengu eesmärkide saavutamisele ÜRO säästva arengu kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil 2016. aastal. Komitee kutsub ELi üles näitama eeskju ja olema esimene piirkond, mis tutvustab oma vabatahtlikku hinnangut 2017. aasta kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil. Komitee oleks valmis korraldama kodanikuühiskonna panust.

1.14. EL peaks võtma säästva arengu eesmärkide elluviimisel kasutusele mitme sidusrühmaga juhtimise, kaasates osalemise, vastutuse ja partnerluse põhimõtetele tuginedes kõik osalejad ja kodanikuühiskonna organisatsioonid. Komitee ise on juba tutvustanud konkreetset algatust mitut sidusrühma hõlmava Euroopa kodanikuühiskonna säästva arengu foorumi loomiseks. Komisjon peaks proaktiivselt uurima ja arendama säästva arengu eesmärkide harta algatust, et edendada tugevate partnerlussuhete loomist riikide, ELi ja rahvusvahelisel tasandil.

2. Sissejuhatus

2.1. 2015. aasta septembris võtsid maailma liidrid vastu ÜRO tegevuskava „Muudame oma maailma: säästva arengu tegevuskava aastani 2030“, milles sätestatakse säästva arengu eesmärgid, et kaotada vaesus, kaitsta planeeti ning tagada inimõiguste kaitse ja heaolu kõigi jaoks. Iga eesmärk hõlmab konkreetseid sihte, mis tuleb saavutada järgmise 15 aasta jooksul.

2.2. Euroopas täidab säästva arengu eesmärkide elluviimisel põhirolli Euroopa Liit. Oma 2016. aasta tööprogrammis andis komisjon teada uuest algatusest „Euroopa jätkusuutliku tuleviku järgmised sammud“, mille eesmärk on saavutada säästva arengu eesmärgid ELi sise- ja välispoliitikas ⁽¹⁾.

2.3. Esimese sammuna viib komisjon läbi sisemise kaardistamise, et teha selgeks, milliste olemasolevate ELi poliitikavaldkondade raames juba käsitletakse säästva arengu eesmärkidega seonduvaid väljakutseid. Komisjon palus komiteel aidata sellele protsessile kaasa käesoleva ettevalmistava arvamuse koostamisega. Selleks, et võtta arvesse laiemat arutelu Euroopa kodanikuühiskonnas, on komitee kasutanud 2016. aastal komitees toimunud kahe suure säästva arengu eesmärkide saavutamist käsitleva konverentsi tulemusi ja muude suuremate konverentside tulemusi ⁽²⁾.

3. Säästva arengu eesmärkide muutmine Euroopa säästva arengu tegevuskavaks 2030: säästva arengu liidu saavutamine

3.1. Komitee tunnustab **algatust „Euroopa jätkusuutliku tuleviku järgmised sammud“ komisjoni 2016. aasta tööprogrammis** kui uut lähenemisviisi, mis aitab tagada Euroopa majandusarengu ning sotsiaalse ja keskkonnavalase jätkusuutlikkuse pärast 2020. aastat ning saavutada säästva arengu eesmärgid Euroopa sise- ja välispoliitikas integreeritud viisil ⁽³⁾. Muret tekitab aga poliitilise tahte ja pühendumuse võimalik puudumine, sest seni on tegevuskava elluviimiseks vähe tehtud.

3.2. Olukorras, kus ELi projekt on surve all ning paljud kodanikud on kaotamas sellesse usku, peaks EL kasutama säästva arengu eesmäärke, et töötada välja positiivne ümberkujundav säästva Euroopa narratiiv, ühendades pikaajalise perspektiivi konkreetsete lühiajaliste ja keskpikkade poliitiliste meetmetega. Säästvus on Euroopa nn kaubamärk: ⁽⁴⁾ ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 kajastab Euroopa väärtusi ning Euroopa sotsiaalse õigluse ja demokraatliku juhtimise mudelit. Seega pakub tegevuskava suurepärase võimaluse määratleda ELi jaoks uus positiivne ja veenev narratiiv ja visioon.

⁽¹⁾ COM(2015) 610 final.

⁽²⁾ 30.–31. mail 2016 toimunud konverents „Kuidas muuta säästva arengu eesmärgid Euroopa asjaks“, mis korraldati koostöös eesistujariigi Madalmaade, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, säästva arengu lahenduste võrgustiku ja Madalmaade säästva arengu eesmärkide hartaga; 7. juulil 2016 toimunud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee konverents „Euroopa jätkusuutliku tuleviku järgmised sammud“; 10.–11. mail 2016 Pariisis toimunud säästva arengu ja rahvusvaheliste suhete instituudi (IDDRI) konverents „Säästev areng: on aeg!“, 1.–3. mail 2016 toimunud jätkusuutlikkuse süvauuringute instituudi (IASS) konverents „Säästva arengu eesmärkide kiirendamine Saksamaal“.

⁽³⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Euroopa kodanikuühiskonna säästva arengu foorum“ (ELT C 303, 19.8.2016, lk 73).

⁽⁴⁾ „Sustainability now!“, Euroopa Poliitilise Strateegia Keskuse strateegiline märgukiri, nr 18, 20. juuli 2016.

3.3. ÜRO säästva arengu tegevuskavale 2030 on avaldanud toetust kõik ELi liikmesriigid ja EL tervikuna. Nüüd on aeg võtta kõrgeimal poliitilisel tasandil endale selge poliitiline kohustus, kinnitades, et EL on võtnud kõnealuse uue tegevuskava omaks kui tulevikupildi ja kõikehõlmava raamistiku, et liikuda edasi säästva arengu liidu suunas⁽⁵⁾.

3.4. Säästva arengu eesmärkide elluviimine ei hõlma üksnes arengut või keskkonda. Säästva arengu eesmärgid on suunatud meie majanduse ja ühiskonna ümberkujundamise peamistele probleemidele, ka arenenud riikides. Nende elluviimine ELis nõuab uut, pikas perspektiivis majanduslikult jätkusuutlikumat, sotsiaalselt kaasavamat ja keskkonnaalasel elujõulisemat arengumudelit, millega tagatakse, et meie planeedi ressursse jagatakse maailma kasvava elanikkonna tingimustes õiglaselt. Meie majandust tuleb muuta⁽⁶⁾. Arengu uus kontseptsioon peab tähendama ELi jaoks heaolu uut määratlust ja uusi näitajaid. Säästva arengu eesmärged tuleks kasutada vahendina, millega võimaldada ja kiirendada pikaajalist üleminekut vastupanu- ja konkurentsivõimelisele, ressursitõhusale ja sotsiaalselt kaasavale ELi majandusele.

3.5. Asjaolu, et komisjon algatas Euroopa arengukonsensuse uuendamise kava, jätab mulje, et komisjon kavatseb esmalt keskenduda uue tegevuskava rakendamisele arengupoliitikas. Selline prioriteetide seadmine ei ole kooskõlas säästva arengu eesmärkide integreeritud käsitlusega, mis nõuab välis- ja sisepoliitikat hõlmavaid üldisi ja integreeritud rakendamisstrateegiaid.

3.6. Säästva arengu eesmärkide saavutamise juhtimisraamistiku koostamiseks peab EL pikendama oma kavandamisperiоди 2020. aastast palju kaugemale. Kõikehõlmavas ja pikaajalises säästva Euroopa strateegias, mis ulatub aastani 2030 ja kaugemalegi,⁽⁷⁾ tuleks säästva arengu eesmärkide alusel kujundada ELi sise- ja välispoliitika meetmed, käsitledes eeskätt Euroopa probleeme ning kombineerides neid läbipaistvate tegevuskavadega seadusandlike ja poliitiliste algatuste elluviimiseks, samuti tuleb kehtestada üksikasjalik ajakava kuni aastani 2030. Euroopa Parlament on kutsunud üles võtma kasutusele sarnase lähenemisviisi⁽⁸⁾.

4. ELi sise- ja välispoliitika kaardistamine

4.1. Kaardistamisega peab kaasas käima poliitikalüünkade analüüs

4.1.1. ELi poliitilise strateegia ja tegevuskava määratlemine säästva arengu eesmärkide saavutamiseks nõuab enam kui vaid kehtivate ELi poliitikameetmete kaardistamist. Kehtivate ELi poliitikameetmete ühendamise iga säästva arengu eesmärgiga ei võimalda hinnata, kas säästva arengu eesmärged on võimalik ELis saavutada ilma lisameetmeteta. Kehtivad poliitikameetmed ei pruugi olla tulemuslikud, muud poliitikameetmed võivad neid kahjustada ning esineda võib ka muid takistusi. Seepärast **peab poliitikameetmete kaardistamisega kaasnema lüünkade analüüs**, mille raames selgitatakse välja ELi poliitika tegelikud puudused seoses ÜRO säästva arengu tegevuskavas 2030 sisalduva 17 eesmärgi ning asjaomaste sihtidega.

4.1.2. Sellega seoses toetab komitee keskkonna peadirektoraadi endise direktori Karl Falkenbergi juhtimisel väljatöötatud strateegilist märgukirja „Sustainability Now!“, milles mõne vähese poliitikavaldkonna näitel on juba selgelt kirjeldatud ÜRO säästva arengu tegevuskavast 2030 ELi jaoks tulenevat reformivajadust.

4.1.3. Säästva arengu eesmärkidega seonduvate lüünkade kõikehõlmav analüüs on ELis endiselt tegemata. Siiski näitavad hiljuti avaldatud säästva arengu eesmärkide indeks ja tulemustabel ning muud ELi liikmesriikides antud hinnangud, et säästva arengu eesmärgid on ambitsioonikad ka suure sisetulekuga riikide jaoks,⁽⁹⁾ eeskätt viisi tõttu, kuidas neis riikides tooteid ja teenuseid toodetakse, tarnitakse ja tarbitakse ning sellest tuleneva negatiivse keskkonnamõju tõttu. Kõige enam valmistavad ELi riikidele probleeme järgmised säästva arengu eesmärgid: nr 12 „Vastutustundlik tootmine ja tarbimine“,

⁽⁵⁾ Sealsamas.

⁽⁶⁾ Komisjoni asepresidendi Frans Timmermans'i kõne ÜRO tippkohtumisel 27. septembril 2015.

⁽⁷⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse „Ülevaade tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020“ rakendamise edusammudest“ punkt 4.3.3 (ELT C 12, 15.1.2015, lk 105); arvamus „Euroopa kodanikuühiskonna säästva arengu foorum“ (ELT C 303, 19.8.2016, lk 73).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi resolutsioon 2016/2696(RSP).

⁽⁹⁾ Säästva arengu lahenduste võrgustik (SDSN), Bertelsmann Stiftung, „SDG Index & Dashboard“, juuli 2016; Niestroy, „How are we getting ready?“, Saksamaa arenguinstituudi (Deutsches Institut für Entwicklungspolitik) aruteludokument, 9/2016.

nr 13 „Kliimameetmed“, nr 14 ja 15 „Ökosüsteemi kaitse“, eemärgi nr 2 säästva põllumajanduse ja toitumise sihid ning eesmärk nr 9 „Tööstus, innovatsioon ja taristu“, kus on leitud investeeringute puudujääk.

4.1.4. Teised probleemid on seotud inimestele keskendunud säästva arengu eesmärkidega, eelkõige eesmärgiga nr 10 „Ebvõrdsuse vähendamine“, nr 8 „Inimväärne töö ja tööhõive“ ja nr 1 „Vaesus“, samuti eesmärgiga nr 5 „Sooline võrdõiguslikkus“ ja nr 4 „Haridus“.

4.1.5. Paljud OECD riigid ei suuda täita eemärgi nr 17 sihti, mis nõuab rahalist panust arengukoostöös.

4.1.6. Üldkohaldatava tegevuskavana püütakse säästva arengu eesmärkidega vähendada ka suure sissetulekuga riikide majanduse kahjulikku sotsiaalset ja keskkonnavalast mõju kolmandatele riikidele. Seda aspekti on seni vähem mõõdetud, kuid see kujutab endast ELi riikidele olulist ülesannet.

4.2. Olemasolevate Euroopa strateegiate panus säästva arengu eesmärkide elluviimisse

4.2.1. Komitee leiab, et ELi poliitika kaardistamisel tuleks keskenduda kõigepealt poliitikavahenditele, mis on ELi poliitikakujundamisel ja selle elluviimisel strateegiliselt olulised. Esialgsed hinnangud näitavad, et need vahendid ei suuda täita ELis säästva arengu eesmärkide saavutamise ülesannet⁽¹⁰⁾. Ükski neist strateegiatest ei ulatu nii kaugele kui ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030.

4.2.2. Barroso ametiajal kuulutati **strateegia „Euroopa 2020“** ELi üldstrateegiaks ja nii tuli see ÜRO säästva arengu strateegia asemele. Selles käsitletakse küll põhimõtteliselt säästva arengu kolme mõõdet, ent tegemist on pigem lühikese perspektiivi strateegiaga, milles keskendutakse selgelt Euroopale. Selles ei käsitleta ei rahvusvahelist perspektiivi ega kirjeldata ELi sisepoliitika mõju muule maailmale ega ELi välispoliitikat, sealhulgas arengukoostööd. Seepärast ei saa kõnealune strateegia kunagi asendada varasemat säästva arengu strateegiat. Kahte säästva arengu eesmärki, nr 2 „Toit ja põllumajandus“ ja nr 16 „Juhtimine“, ei ole üldse käsitletud ning teisi eemärke, nt nr 6 „Vesi“ ja nr 11 „Linnad“, on käsitletud ainult osaliselt.

4.2.3. **President Junckeri kümne prioriteedi** seas ei ole üldse käsitletud kahte säästva arengu eesmärki, st nr 14 „Ookeanid“ ja nr 15 „Bioloogiline mitmekesisus“, ning teisi eemärke, nt nr 4 „Haridus“, nr 6 „Vesi“, nr 11 „Linnad“ ja nr 12 „Säästev tarbimine ja tootmine“, on käsitletud ainult osaliselt.

4.2.4. Vähem prioriteete on valitud **viie juhi aruandesse**, milles keskendutakse majandus-, finants-, rahandus- ja fiskaalküsimustele ning mis hõlmab viienda teemana juhtimist. Aruandes sisalduvad mõned viited säästva arengu eesmärkidega seotud valdkondadele, nagu energia, tööhõive, sotsiaalne kaasatus ja tervishoiusüsteemid.

4.2.5. **Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond** (EFSI) on ligi meelitanud projekte valdkondadest, mis näivad olevat kooskõlas säästva arengu eesmärkide elluviimise teatud ülesannetega: energia (40 %), keskkond ja ressursitõhusus (12 %), sotsiaalne taristu (3 %)⁽¹¹⁾.

4.2.6. Mitut säästva arengu eesmärki – eeskätt nr 3 „Tervis“, nr 5 „Sugu“, nr 10 „Ebvõrdsus“ ja nr 11 „Linnad“ – on puudulikult käsitletud **Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide** (ESIF) temaatiliste investeerimisprioriteetide raames.

⁽¹⁰⁾ Punktides 4.2.2–4.2.7 esitatud hinnangu alusena vt Niestroy (2016), lk 38–45, Euroopa Komisjon, teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat (2015), „The role of science, technology and innovation policies to foster the implementation of the SDGs“.

⁽¹¹⁾ COM(2016) 359 final.

4.2.7. Uhiuue **ELi üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegiaga** on ELil laiem raamistik, mille abil hõlmata ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 sellistesse valdkondadesse nagu kaubandus, areng, demokraatia, inimõigused, humanitaarabi, katastroofiohu vähendamine, tehnosiire ja kliimameetmed. Strateegias käsitletakse teatud määral neid säästva arengu eesmärke, mis on seotud vajadusega tagada jõukuse üleilmne jagamine. Samuti märgitakse selles, et säästva arengu eesmärke võetakse arvesse Cotonou lepingu järgses lepingus ning neist lähtutakse Euroopa arengukonsensuse läbivaatamisel.

4.3. Peamised poliitikavaldkonnad põhjaliku muutuse saavutamiseks

4.3.1. Tuginedes analüüsile tegelike lünkade ja suundumuste kohta ELi edusammudes säästva arengu eesmärkide ja sihtide saavutamise poole, peaks komisjon välja selgitama poliitikavaldkonnad, mis on nõutavate põhjalike muutuste seisukohalt peamise tähtsusega. Poliitilises tegevuses tuleks keskenduda asjakohaste juhtalgatuste, sealhulgas läbipaistvate tegevuskavade ja vahe-eesmärkidega just neile põhivaldkondadele. Võttes arvesse ka oma varasemat tööd kõnealustel teemadel, peab komitee esmatähtsaks järgmisi poliitikavaldkondi.

4.3.2. Õiglane üleminek vähese CO₂-heitega, ring- ja jagamismajandusele (säästva arengu eesmärgid nr 7, 8, 9, 11, 12 ja 13)

4.3.2.1. Üks säästva arengu eesmärkide põhiülesanne on tagada arengusuundade vastamine planeedi Maa taluvuspiiridele seoses kliima, ressursside tarbimise, õhu- ja veekvaliteedi ning maa ja mere elurikkuse kaitsega. Selleks peavad arenenud piirkonnad, nagu Euroopa, märkimisväärselt vähendama oma majanduse keskkonnajalajälge, suunates tootmise, tarbimise ja ühiskonna vähese CO₂-heitega ringmajanduse poole. See üleminek on ELile võimalus oma majandust ajakohastada – suurendades seeläbi oma konkurentsivõimet – ning parandada oma kodanike elukvaliteeti ja suurendada heaolu.

4.3.2.2. Seitsmenda keskkonnavalase tegevusprogrammiga, kliima- ja energiaraamistikuga 2030 ning ringmajanduse loomise tegevuskavaga on kehtestatud tegevuskavad. Kuid on selge, et kohapeal tehtavaid edusamme tuleb kiirendada⁽¹²⁾. Tuleb parandada sidusust teiste poliitikavaldkondadega ja lahendada mitmes liikmesriigis esinevad rakendamise puudujäägid, integreerides vähese CO₂-heitega ringmajandusele ülemineku täielikult Euroopa poolaastasse⁽¹³⁾. Seitsmes keskkonnavalane tegevusprogramm ja ringmajanduse loomise tegevuskava vajavad tõhusate tulemuste tagamiseks tugevaid rakendusmehhanisme ja aktiivset koordineerimist komisjoni teiste poliitikavaldkondadega⁽¹⁴⁾. Edasi liikumiseks on tarvis tõhusamat dialoogi ja koostööd kodanikuühiskonnaga, sh ettevõtjate ja ametiühingutega. Aktiivne tööhõivepoliitika peab tagama õiglase ülemineku⁽¹⁵⁾. Kliimapolitiitika peab tuginema nn kliimaõigluse põhimõttele, tagades kliimamuutustega kaasneva koormuse ja tulu – seoses muutuste mõjuga inimõigustele, vaesusele ja võrdsusele – õiglase jaotumise ning selle, et kannatajateks ei ole kõige haavatavamad rühmad.

4.3.2.3. Tuleb tagada, et turg toetaks majanduse üleminekut ja hinnad peegeldaksid kliimale mõju avaldava heite ja loodusvarade kasutuse tegelikke väliskulusid⁽¹⁶⁾. Võetud kohustused kaotada keskkonnakahjulikud toetused tuleb ka praktikas ellu viia ning keskkonnamaksu reformi tuleb jõulisemalt edendada. Tuleb laialdasemalt rakendada uusi detsentraliseeritud puhta energia turu mudeleid, kus tarbijatest saavad ka tootjad. Samuti võimaldab detsentraliseeritud jagamismajandus tarbijatel liikuda edasi ringmajanduse mudeli poole. Tärkava jagamismajandusega kaasneb töö mõiste

⁽¹²⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Pariisi protokoll – tegevuskava kliimamuutustevastaseks võitluseks pärast aastat 2020“ (ELT C 383, 17.11.2015, lk 74); arvamus „Turupõhised vahendid“ (ELT C 226, 16.7.2014, lk 1).

⁽¹³⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Turupõhised vahendid“ (ELT C 226, 16.7.2014, lk 1).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Ringmajandus“ (ELT C 264, 20.7.2016, lk 98).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Koalitsiooni loomine Pariisi kokkuleppe eesmärkide täitmiseks“, vastu võetud 14. juulil 2016 (ELTs veel avaldamata).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Turupõhised vahendid“ (ELT C 226, 16.7.2014, lk 1); arvamus „Energiaturu uus korraldus“ (ELT C 82, 3.3.2016, lk 13); arvamus „Uued võimalused energiatarbijatele“ (ELT C 82, 3.3.2016, lk 22).

muutumine ning sellest saab oluline tööhõive allikas. Selles uues sektoris tuleb tagada tarbijate ja töötajate õigused ning aus konkurents⁽¹⁷⁾.

4.3.3. Üleminek sotsiaalselt kaasavale ühiskonnale ja majandusele – inimväärne töö ja inimõigused (säätva arengu eesmärgid nr 1, 3, 4, 5, 8 ja 10)

4.3.3.1. Säätva arengu eesmärkide põhiülesanded on vaesuse kaotamine ja selle tagamine, et kõik saavad väärikalt ja võrdselt oma potentsiaali realiseerida. Selles osas kajastavad säätva arengu eesmärgid Euroopa väärtusi ja sotsiaalset mudelit. Kuid lõhe Euroopa rikaste ja vaeste vahel on viimastel aastakümnetel suurenenud ning viimased kaheksa aastat kestnud majanduslangus ja finantskriis, kokkuhoiupoliitika ja teatud valdkondades struktuurireformide puudumine on tõstnud veelgi töötuse ja vaesuse määra, võimendanud veelgi ebavõrdsust ja pannud sotsiaalkaitse veelgi suurema surve alla, avaldades eelkõige mõju kõige haavatavamatele inimrühmadele.

4.3.3.2. Säätva arengu eesmärkide saavutamiseks peab EL muutma majandusparadigmat ja suunama selle kaasavama arengumudeli poole, mis jagab olemasoleva jõukuse õiglasemalt ning suurendab ka majanduslikku ja finantssektori vastupanuvõimet⁽¹⁸⁾. Tööhõive loomiseks ja majandusarengu edendamiseks peab EL looma investeeringuid soosiva keskkonna koos hästitoimiva siseturu, rahvusvahelise konkurentsivõime ja suurema sisenõudlusega.

4.3.3.3. Säätva arengu eesmärgid peaksid andma põhjuse strateegias „Euroopa 2020“ seatud vaesuse vähendamise, tööhõive ja hariduse eesmärkide taaskinnitamiseks ning tõhusamate saavutamiseviiside leidmiseks. Peamisi sotsiaalseid eesmärke – nagu inimväärne töö, vaesuse kaotamine, ebavõrdsuse vähendamine ja sotsiaalsed investeeringud – tuleb Euroopa poolaastas käsitleda võrdsetel alustel makromajanduslike kaalutlustega⁽¹⁹⁾. Komisjoni esimene Euroopa sotsiaalõiguste samba ettepanek ei sisaldanud ühtegi viidet säätva arengu eesmärkidele. Euroopa sotsiaalõiguste samba edasistes ettevalmistustöödes tuleks kaaluda säätva arengu eesmärkide hõlmamist. Komitee koostab praegu nimetatud samba kohta arvamust, milles esitab otsekoheselt oma seisukohad.

4.3.3.4. EL peab investeerima sidusamasse ja süstemaatilisemasse sotsiaalse tõrjutuse, kõrvalejätuse ja vaesusega võitlemise käsitlusse, mille aluseks on inimõigused ning milles keskendutakse haavatavatele inimrühmadele ja käsitletakse ka soolist diskrimineerimist. Tuleb vastu võtta võrdse kohtlemise direktiiv⁽²⁰⁾.

4.3.3.5. Lisaks töötuse ja elanikkonna vananemisega seotud probleemidele tuleb hoolekandesüsteeme kohandada vastavalt uutele väljakutsetele, eeskätt neile, mis on tekkinud uutest tööhõivevormidest, mis pakuvad uusi tööhõivevõimalusi, kuid võivad põhjustada ka ebakindlaid töösuhteid ja palgavaesust. Tuleb ära kasutada peamiste majanduslike üleminekute pakutavaid võimalusi, st üleminekud digitaalsele, vähese CO₂-heitega ja ringmajandusele⁽²¹⁾. Tööhõivestandardid ja Euroopa miinimumsissetulek aitavad tagada territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse ning jõukuse ja sissetulekute õiglase jaotamise,⁽²²⁾ võttes arvesse liikmesriikide ja ELi pädevust neis küsimustes. Nii avalik kui ka erasektor peaksid ära kasutama sotsiaalsete investeeringute tohutu tööhõivepotentsiaali⁽²³⁾. Selleks, et „keegi maha ei jääks“, on vaja investeerida kvalitatiivsesse ja kaasavasse haridusse ning kvaliteetsetesse, taskukohastesse ja integreeritud teenustesse abivajajate toetamiseks.

4.3.3.6. Sotsiaalsed ettevõtted soodustavad tööturule integreerumist, pakkudes samal ajal taskukohaseid tooteid ja teenuseid ühiskondlikel eesmärkidel, nt teenuseid vähese CO₂-heitega detsentraliseeritud ringmajanduses. Neid tuleks toetada, pakkudes neile sotsiaalmajanduses äritegevuse alustamisel soodustusi ja töötades välja soosiva õiguskeskkonna⁽²⁴⁾.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Ühis- ehk osalustarbimine: 21. sajandi säästev mudel“ (ELT C 177, 11.6.2014, lk 1); arvamus „Ühistarbimine ja iseregulatsioon“ (ELT C 303, 19.8.2016, lk 36).

⁽¹⁸⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Sotsiaalsete investeeringute mõju tööhõivele ja riigi eelarvele“ (ELT C 226, 16.7.2014, lk 21); „Tõhusate ja usaldusväärsete sotsiaalhoolekandesüsteemide põhimõtted“ (ELT C 13, 15.1.2016, lk 40).

⁽¹⁹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Sotsiaalsete investeeringute mõju tööhõivele ja riigi eelarvele“ (ELT C 226, 16.7.2014, lk 21); arvamus „Vaesuse vähendamine“ (ELT C 133, 14.4.2016, lk 9).

⁽²⁰⁾ COM(2008) 426 final.

⁽²¹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Keskkonnahoidlik tegevuskava VKEdes jaoks/Keskkonnasäästliku tööhõive algatus“ (ELT C 230, 14.7.2015, lk 99); arvamus „Digitaaliühiskond: juurdepääs, haridus, koolitus, tööhõive ja võrdsete võimaluste edendamise vahendid“ (ELT C 451, 16.12.2014, lk 25); arvamus „Eduka andmepõhise majanduse suunas“ (ELT C 242, 23.7.2015, lk 61).

⁽²²⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Euroopa miinimumsissetulek ja vaesuse näitajad“ (ELT C 170, 5.6.2014, lk 23).

⁽²³⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Sotsiaalsete investeeringute mõju tööhõivele ja riigi eelarvele“ (ELT C 226, 16.7.2014, lk 21).

⁽²⁴⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Finantsökosüsteemi loomine sotsiaalsete ettevõtete jaoks“ (ELT C 13, 15.1.2016, lk 152).

4.3.4. Üleminek jätkusuutlikule toiduainete tootmisele ja tarbimisele
(säätva arengu eesmärgid nr 2, 12 ja 15)

4.3.4.1. Toit – selle kasvatamise, tootmise, tarbimise, tarnimise, transportimise, ladustamise ja turustamise viis – kujutab endast inimeste ja planeedi Maa vahelist põhjapanevat sidet ning sillutab teed kaasvale ja jätkusuutlikule majanduskasvule⁽²⁵⁾. Säätva arengu eesmärgid, eelkõige nr 2 ja 12, annavad üliolulise raamistiku ühiseks tegutsemiseks, mille eesmärk on jõuda 2030. aastaks maailma jätkusuutliku toitmiseni. On väga vaja minna üle jätkusuutlikumatele toidusüsteemidele, hõlmates kõik etapid tootmisest tarbimiseni. Tootjad peavad kasvatama rohkem toitu väiksema keskkonnamõjuga, samal ajal kui tarbijaid tuleb innustada omandama väiksema CO₂-jalajäljega toiteid ja tervislikke toitumisharjumusi.

4.3.4.2. Ühise põllumajanduspoliitika reformi käigus on võetud kasutusele meetmete kooslus, mida võib käsitada sammuna õiges suunas⁽²⁶⁾. Jätkusuutlikele toidusüsteemidele üleminekuks on lisaks põllumajanduspoliitikale tarvis terviklikku toidupoliitikat, mis on ühendatud biomajanduse laiapõhjalise strateegiaga. Mõistes toidu tootmise ja tarbimise omavahelist seotust, tuleb välja töötada sobilik Euroopa poliitiline lähenemisviis, mille abil kaardistatakse jätkusuutlikkuse, tervise ja vastupidavuseni jõudmiseks vajalikud meetmed⁽²⁷⁾.

4.3.4.3. Sealjuures tuleb muu hulgas leida vastus küsimusele, mis tõstatati Falkenbergi aruandes: kas näiteks Euroopa põllumajanduse ekspordisuunitlus on ühildatav eesmärgiga tugevdada arenguriikide toidutööstust.

4.3.4.4. ELil tuleb etendada juhtrolli eesmärgi nr 12.3 saavutamisel, st maailmas elaniku kohta tekitatavate toidujäätmete vähendamisel poole võrra. Samal ajal kui ligi 800 miljonit inimest maailmas on näljas, näitavad andmed, et kolmandik maailmas inimtarbimiseks toodetud toidust läheb kaduma või raisku, ainuüksi ELis tähendab see 100 miljonit tonni toitu⁽²⁸⁾. Komitee tunneb heameelt komisjoni kava üle rajada sidusrühmade platvorm, et aidata kujundada vajalikke meetmeid ja jagada parimaid tavasid toidujäätmete tekke vältimise ja vähendamise valdkonnas⁽²⁹⁾.

4.3.5. Investeeringud innovatsiooni ja pikaajalise taristu uuendamisse ning säästvate ettevõtete innustamine
(säätva arengu eesmärgid nr 7, 8, 9 ja 13)

4.3.5.1. Majanduse säästvamaks ümberkujundamine nõuab investeeringute ulatuslikku suunamuutust. Säätva arengu eesmärkide saavutamiseks kogu maailmas on vaja hinnanguliselt 3 triljoni USA dollari⁽³⁰⁾ väärtuses avaliku ja erasektori investeeringuid. Rahaliste vahendite koondamiseks ELi ja liikmesriikide tasandil on vaja terviklikku kava. ELi eri rahastamisprogrammid ja -algatused tuleb kokku koondada.

4.3.5.2. EL peab tõhusamalt suunama arenguriikides tehtavaid avaliku sektori investeeringuid integreeritud säästva arengu saavutamisele ning arvestama säästva arengu eesmärkide näitajatega arenguprojektide rahastamisel avaliku sektori vahenditest. Veelgi olulisem on, et EL innustaks ja soodustaks erasektori investeeringuid neis valdkondades.

4.3.5.3. Ka ELis endas vajavad säästva arengu eesmärgid märkimisväärsed investeeringud taristu ajakohastamisse ja säästvasse ettevõtlusesse. Esimesed hinnangud säästva arengu eesmärkide rakendamise kohta ELis näitavad tõsiseid puudujääke tööstusesse, innovatsiooni ja taristusse tehtavates investeeringutes⁽³¹⁾.

⁽²⁵⁾ „FAO and the 17 Sustainable Development Goals“, <http://www.fao.org/3/a-i4997e.pdf>.

⁽²⁶⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Jätkusuutlikumad toidusüsteemid“ (ELT C 303, 19.8.2016, lk 64).

⁽²⁷⁾ Sealsamas.

⁽²⁸⁾ FUSIONS (2016), „Estimates of European food waste levels“, <http://www.eu-fusions.org/phocadownload/Publications/Estimates%20of%20European%20food%20waste%20levels.pdf>.

⁽²⁹⁾ Vt allmärkus 26.

⁽³⁰⁾ Säätva arengu ja rahvusvaheliste suhete instituut (IDDRI), 2015, väljaande kokkuvõte: <http://www.iddri.org/Publications/Three-commitments-governments-should-take-on-to-make-Sustainable-Development-Goals-the-drivers-of-a-major-transformation>.

⁽³¹⁾ Niestroy (2016), lk 28.

4.3.5.4. Säästvus pakub selgeid ärivõimalusi. Nende täielikuks ärakasutamiseks peaks EL looma soodsa ärikeskkonna, mis soodustab innovatsiooni, ettevõtlust ja säästvaid investeeringuid. Osa ettevõteteid on juba alustanud, kuid ülimalt oluline on edukate säästva ettevõtluse kogemuste laiendamine ja paljundamine. Sellele üleminekule tulevad kasuks vabatahtlikud lähenemisviisid, nagu ettevõtja sotsiaalne vastutus. Neid tuleb täiendada lisameetmetega, nagu läbipaistvust suurendavad, pädevust arendavad, partnerlust soodustavad ja ettevõtete aruandlust suunavad meetmed. Komisjon peaks hindama, kas mitmeid sidusrühmi koondavad liidud erasektoriga oleksid ELi tasandil kasulik vahend.

4.3.5.5. ELi rahastamisprogrammid tuleb viia kooskõlla säästva arengu eesmärkidega. Otsustav osa on sellistel algatustel nagu Junckeri kava, samuti finantsasutustel ja riiklikel investeerimispankadel. Kapital on vaja ümber paigutada. Kapitaliturgude liit pakub võimaluse edendada säästvaid investeeringuid⁽³²⁾. Mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamine annab võimaluse integreerida säästva arengu eesmärgid suurematesse ELi rahastamisvahenditesse. Tuleb soodustada pikaajalisi investeeringuid ja eemaldada nende ees seisvad tõkked⁽³³⁾.

4.3.6. Säästva arengu edendamine kaubanduse abil (säästva arengu eesmärgid nr 12 ja 17)

4.3.6.1. Globaliseerunud majanduse tingimustes avaldab kaubandus väga olulist mõju säästvale arengule nii ELis kui ka kogu maailmas. Mitmete säästva arengu eesmärkide juures peetakse seega kaubandust ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 elluviimise oluliseks vahendiks. Oma teatisega „Kaubandus kõigile“ käivitas komisjon ambitsioonika tegevuskava vastutustundlikuma kaubanduse ja investeerimise saavutamiseks, et kaitsta kaubanduses sotsiaalseid ja keskkonnastandardeid ning edendada säästvat arengut⁽³⁴⁾. Säästva arengu eesmärkide rakendamine peab olema süstemaatiliselt ja tõhusalt selle tegevuskavaga seotud ning selle tulemusi tuleb jälgida.

4.3.6.2. Kõigisse ELi kaubandus- ja investeerimislepingutesse tuleks lisada ambitsioonikad kaubandust ja säästvat arengut käsitlevad peatükid, mida tuleb tõhusalt rakendada ja jõustada. Säästva arengu mõõdet tuleb tugevdada ka WTO raames⁽³⁵⁾. Parim viis sotsiaalsete, töö- ja keskkonnastandardite hõlmamiseks vabakaubanduslepingutesse on tagada lepingute läbirääkimistel, rakendamisel ja järelevalves palju aktiivsem kodanikuühiskonna osalemine⁽³⁶⁾.

4.3.6.3. Komisjon peaks võtma vastu strateegia, millega edendatakse inimväärset tööd ülemaailmsetes tarneahelates⁽³⁷⁾. Tuleb toetada mitmeid sidusrühmi koondavaid algatusi, et edendada hoolsuskohustust ülemaailmsetes tarneahelates.

4.4. Säästva arengu parem juhtimine

4.4.1. Selleks et ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 tulemuslikult rakendada, tuleb ELil tegevuse toetamiseks peamistes poliitikavaldkondades hinnata ja parandada horisontaalset ja vertikaalset poliitika koordineerimist. Parem juhtimine on peamine viis saavutada säästev areng⁽³⁸⁾ ning parem koordineerimine on peamine meetod, mille abil saavutada poliitikavaldkondade sidusus.

4.4.2. EL peab parandama oma poliitikameetmete sidusust ja suunama neid järjekindlalt tasakaalustatud säästva arengu poole. Olemasolevat „poliitikavaldkondade arengusidususe“ mehhanismi arengupoliitiliste kaalutluste integreerimiseks muudesse valdkondadesse tuleks kontrollida ja tugevdada ning see tuleks ümber mõtestada vahendiks, mis tagab „poliitikavaldkondade säästva arengu sidususe“, ning siduda muude horisontaalsete koordineerimispiüdlustega.

⁽³²⁾ ÜRO Keskkonnaprogrammi uuring „Building a sustainable Financial System in the European Union“, lk 5, <http://web.unep.org/inquiry>.

⁽³³⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Pikaajaline rahastamine“ (ELT C 327 12.11.2013, lk 11).

⁽³⁴⁾ COM(2015) 497 final.

⁽³⁵⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Kaubandus, majanduskasv ja areng“ (ELT C 351, 15.11.2012, lk 77); arvamus „Arengu rahastamine – kodanikuühiskonna seisukoht“ (ELT C 383, 17.11.2015, lk 49).

⁽³⁶⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Kaubandus kõigile“ (ELT C 264, 20.7.2016, lk 123).

⁽³⁷⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Inimväärne töö ülemaailmsetes tarneahelates“ (ELT C 303, 19.8.2016, lk 17).

⁽³⁸⁾ „Ultimately, it's all about governance“, volinik Timmermans'i kõne ÜRO tippkohtumisel 27. septembril 2015.

4.4.3. Komisjon peaks lisaks uurima, kuidas saaks parema õigusloome vahenditega aidata kaasa säästva arengu eesmärkide saavutamisele. Vastavalt sellele tuleks läbi vaadata mõju hindamise suunised (nt lisada säästvuse kriteerium uute õigusaktide mõjuhindangusse).

4.4.4. Säästva arengu eesmärkide integreerimiseks kõikidesse asjakohastesse poliitikavaldkondadesse peaks komisjon ELi õigusaktide läbivaatamise ja poliitikakujundamise raamistikuna kasutama ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 juhtpõhimõtteid, eeskätt seoses inimõigustel põhineva käsitluse ja põhimõttega, et keegi ei tohi maha jääda.

4.4.5. Tuginedes ülemaailmsetele säästva arengu eesmärkide näitajatele, mida on täiendatud asjakohaste Euroopa näitajatega, peab EL kehtestama säästva arengu eesmärkide järelevalve ja läbivaatamise süsteemi, mis on kooskõlastatud järelevalvega ELi liikmesriikides ning seotud ülemaailmse järelevalvega kõrgetasemelise poliitilise foorumi tasandil.

4.4.6. Säästva arengu eesmärkide näitajaid tuleks arvestada ka olemasolevates poliitikameetmete järelevalve ja hindamise protsessides. See kehtib eriti Euroopa poolaasta kui keskse ELi juhtimismehhanismi puhul, mida tuleb kohandada säästva arengu eesmärkide elluviimisega.

4.4.7. Säästvuse näitajate rolli tugevdamine seadusandlikus eelarveprotsessis oleks säästva arengu saavutamise oluline mõjuvahend. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tingimuslikkuse kriteeriumid tuleks kohandada säästva arengu eesmärkide elluviimisega.

4.4.8. Tuleks toetada Euroopa säästva arengu võrgustiku algatust luua liikmesriikide vaheline vastastikuse õppe platvorm.

4.4.9. EL ise peaks näitama üles initsiatiivi ja tutvustama esimese piirkondliku organisatsioonina oma vabatahtlikku hinnangut 2017. aasta kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil. Lisaks peaks EL avaldama iga-aastaseid aruandeid, milles kirjeldatakse, kuidas ELi sise- ja välistegevus aitab kaasa säästva arengu eesmärkide saavutamisele kõrgetasemelise poliitilise foorumi aastateema raames⁽³⁹⁾. Vabatahtliku hinnangu ja temaatiliste aruannete koostamise ja esitamise tuleb Euroopa säästva arengu foorumi kaudu täielikult kaasata ka kodanikuühiskond.

5. Kodanikuühiskond kui tõukejõud

5.1. ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 nõuab üleminekut **mitme sidusrühmaga juhtimismudelile**, milles on suurem roll kodanikuühiskonnal. Säästva arengu eesmärgid on võimalik saavutada üksnes juhul, kui kodanikuühiskond ja muud sidusrühmad asuvad aktiivselt juhtrolli ja võtavad vastutuse. Kodanikuühiskond tuleb kaasata kohalikult, piirkondlikult ja riiklikult tasandilt kuni ELi ja kõrgetasemelise poliitilise foorumi tasandini ning kõigis etappides kuni rakendamiseni välja.

5.2. **ELi ja selle liikmesriikide** jaoks soovitab komitee luua **Euroopa säästva arengu foorumi**, et kaasata mitmesugused kodanikuühiskonna organisatsioonid ja sidusrühmad säästva arengu eesmärkide elluviimise ELis ning selle järjepidevasse järelevalvesse ja läbivaatamisse⁽⁴⁰⁾. Esmase ülesandena peaks foorum hõlbustama kodanikuühiskonna dialoogi protsessis, mis peaks kaasa tooma üldise ELi säästva arengu strateegia.

5.3. Komisjon peaks kehtestama konkreetse programmi ja eelarverea, et toetada kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse suurendamist, et nad saaksid sellest protsessist täies mahus osa võtta. Olemasolevad suutlikkuse suurendamise programmid peavad olema selgemalt avatud kodanikuühiskonna organisatsioonide jaoks, kes tegelevad siseriiklike probleemidega ning teevad nn ühendamise tööd seoses strateegia välis- ja sisekomponentide, säästva arengu eesmärkide integreerimise ja juhtimisküsimustega.

Brüssel, 21. september 2016

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Georges DASSIS

⁽³⁹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Tegevuskava aastani 2030 – säästva arengu ülemaailmsetele eesmärkidele pühendunud Euroopa Liit“, ELTs veel avaldamata.

⁽⁴⁰⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Euroopa kodanikuühiskonna säästva arengu foorum“ (ELT C 303, 19.8.2016, lk 73).